

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2015. május 14.

FÖLDRAJZ

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Útmutató a javításhoz

Ha egy feladatnak a javítási-értékelési útmutatóban nem szerepelő szinonim megoldása is van, a válasz elfogadható, például:

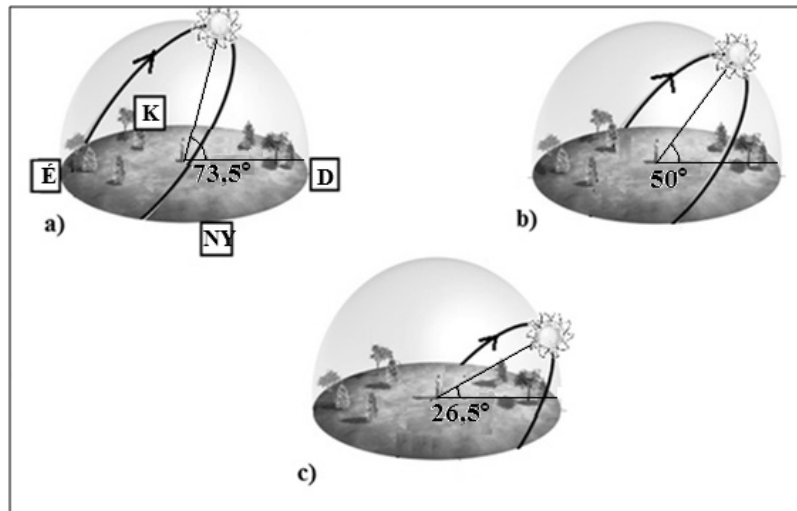
Koreai Köztársaság – Dél-Korea; rétegvulkán – sztratovulkán.

Azoknál a feladatoknál, ahol a lehetséges helyes válaszok számánál a vizsgázó több megoldást ad meg pontot kell levonni, de az adott (rész)feladatra 0 pontnál kevesebb nem adható.

A helyesírási hibát tartalmazó, de egyértelműen értékelhető földrajzi nevek (topográfiai fogalmak) esetén jelölje a hibát, de ezért pontot ne vonjon le.

1. FELADAT

a)

Az égtájak helyes beírása az a) ábrába

1 pont

1 pont

b)

Meghatározások	Betűjelek
A csillagászati nyár kezdetére jellemző.	a
A Nap ekkor delel az Egyenlítő felett merőlegesen.	b
Az év folyamán ez a legrövidebb nappal.	c
Június 22-én fordulhat elő ez a helyzet.	a
Egy évben kétszer fordulhat elő ez a helyzet.	b
A Nap ilyenkor a Baktérítő felett delel merőlegesen.	c

Minden helyes válasz 1 pont.

6 pont

6 pont

c) Aláhúzza: é.sz. 40°

1 pont

1 pont

Összesen 8 pont

2. FELADAT

- Számítás elve: $90^\circ - \varphi = 90^\circ - 15^\circ = 75^\circ$ 1 pont
  - Március 21. 75° 1 pont
  - Szeptember 23. 75° 1 pont
  - Számítás elve: $(90^\circ - \varphi + 23,5^\circ) = 90^\circ - 8,5^\circ = 81,5^\circ$ 1 pont
  - Június 22. $81,5^\circ$ 1 pont
  - Számítás elve: $(90^\circ - \varphi) - 23,5^\circ = 90^\circ - 15^\circ - 23,5^\circ = 51,5^\circ$ 1 pont
  - December 22. $51,5^\circ$ 1 pont
  - A nyári napforduló idején: É 1 pont
  - A téli napforduló idején: D 1 pont
- Megjegyzés: más elven megkapott helyes eredmény is elfogadható.

Összesen 9 pont

3. FELADAT

1. Vonalas aránymérték / vonalas mérték	1 pont
2. Abszolút magasság / tengerszint feletti magasság	1 pont
3. Kezdő hosszúsági kör / kezdő délkör / kezdő meridián	1 pont
4. Szintvonal	1 pont
5. Nagy méretarányú térkép	1 pont
6. Távérzékelés	1 pont
7. (Térkép)tájéolás	1 pont
8. Relatív magasság	1 pont

Összesen 8 pont**4. FELADAT****a)**

A. Nazca-lemez	1 pont
B. Dél-amerikai-lemez	1 pont
C. Csendes-óceáni-lemez	1 pont
D. Afrikai-lemez	1 pont
E. Észak-amerikai-lemez	1 pont

5 pont

b)

Nyugatról: mélytengeri árok, keletről: óceán(közép)i hátság / hasadékvölgy 1+1 pont
 Bazalt 1 pont

3 pont

c)

1. 1. (ábra)	1 pont
2. 3. (ábra)	1 pont
3. 1. (ábra)	1 pont
4. 2. (ábra)	1 pont

Megjegyzés: a 2. pontban 3. (ábra) és 2. (ábra) megoldás is elfogadható.

4 pont

d)

1. C
2. D
3. A
4. B

Minden helyes válasz 1 pont.

4 pont

Összesen 16 pont**5. FELADAT**

1. H
2. H
3. I
4. H
5. H
6. I
7. H
8. I

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen 8 pont

6. FELADAT

1. e
2. c
3. f
4. b, h
5. i, d
6. k, a
7. j
8. X
9. g

Minden helyes válasz 1 pont.

Megjegyzés: a lehetséges helyes válaszok számánál több beírása pontlevonással jár, de 0 pontnál kevesebb nem adható.

Összesen 12 pont
7. FELADAT

- a) A víz körforgását. 1 pont
 A napsugárzás/Nap energiája tartja mozgásban. 1 pont
2 pont
- b) A szárazföld vizeinek a világtengerbe juttatása / lefolyás / a víz levezetése. 1 pont
1 pont
- c) Válasz: igaz. 1 pont
 Indoklás: Földi méretekben a párolgás és a csapadékhullás egyensúlyban van. 1 pont
2 pont
- d) $E + F + B = G$ 1+1+1 pont
Minden helyes betű 1 pont. A betűk sorrendje felcserélhető. 3 pont
- e) Ha nagyobb a vízveszteség (párolgás), mint a lehulló csapadék mennyisége, akkor a terület szárazabbá válik / szárazodás következik be / aszályos időszak alakul ki / negatív lesz a vízháztartási egyenleg. 1 pont
 Az „A” növekedését a globális felmelegedés/éghajlatváltozás okozhatja / az időjárási szélsőségek fokozódása 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható. 2 pont

Összesen 10 pont
8. FELADAT

- a)
 Labrador-áramlás: közeledik / az Egyenlítő felé mozog. 1 pont
 Észak-atlanti-áramlás: távolodik / Egyenlítőtől távolodik. 1 pont
 X jel az Észak-atlanti-áramlás neve előtt 1 pont
3 pont
- b) Mozgató tényező: állandó szelek / állandó szélrendszerek szelei 1 pont
 Módosító tényező: kontinensek elhelyezkedése / Coriolis-erő / a Föld forgásából származó eltérítő hatás 1+1 pont
Megjegyzés: bármelyik kettő elfogadható. 3 pont

Összesen 6 pont

9. FELADAT

Mediterrán terület	2, 4, 6, 7, 9, 12, 15
Monszun terület	1, 3, 10, 13, 14
Mindkettőre vonatkozik	5
Egyikre sem vonatkozik	8, 11, 16,

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen 16 pont

10. FELADAT

a)

1. A 18. században / a török kiűzése után / betelepítések a 18. században.	1 pont
2. A folyószabályozás (és árvízvédelem).	1 pont
3. A földosztás.	1 pont

3 pont

b)

a) bokortanya / tanya bokor	1 pont
b) szórt tanya	1 pont
c) sortanya	1 pont

3 pont

Összesen 6 pont

11. FELADAT

1. Közép-Dunántúl	1 pont
2. 12,1–12,5%	1 pont
3. Dél-Alföld	1 pont
4. Közép-Magyarország	1 pont

Összesen 4 pont

12. FELADAT

A lakosság **nemenkénti korelosztását** ábrázoló diagramot korfának nevezzük.

A korfa egy adott népesség megoszlását oly módon mutatja be, hogy az egyes korcsoportokhoz tartozóan a **nők** számát a jobboldalon, a **férfiak** számát a baloldalon ábrázolja egymásra helyezett szalagdiagramokkal.

A/az **piramis** alakú korfa a/az **fiatalodó** társadalom korfája, hiszen sok a fiatal és **magas** a halandóság, a születéskor várható átlagos élettartam **alacsony**. Ez jellemző ma a természeti népekre, a fejlődő országok egy részére.

A/az **harang** alakú korfa a/az **egyensúlyban levő** társadalom korfája, itt a fiatalok és a középkorúak aránya közel azonos, a korfa csak a/az **idős** korcsoportokban keskenyedik el, és veszi fel jellegzetes alakját.

A/az **urna** alakú korfa a/az **előregedő** társadalom korfája, keskeny alapú, felfelé kissé szélesedő alakú, amit a **fiatalok** arányának csökkenése és az idősök arányának növekedése okoz. A születéskor várható átlagos élettartam **magas**, de a kedvezőtlen folyamatok miatt **csökken** a népességszám. Ilyen korfa jellemző többek között Magyarország népességére is

Minden jó helyre beírt megfelelő fogalom 1 pont.

Összesen 16 pont

13. FELADAT

1. Embargó
2. Konvertibilitás
3. Értékpapír / Kötvény
4. Kamat
5. Tőzsdeindex
6. Külső adósság(állomány)
7. (Valuta)árfolyam
8. Tőke
9. Kvóta
10. Készpénz

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen 10 pont

14. FELADAT

1. A számítás elve:

$$11\,704 - x = -984$$

$$x = 12\,688$$

$$11\,704 + 984 = 12\,688$$

Államháztartási kiadás: 12 688 milliárd Ft.

1 pont

1 pont

2. A számítás elve: $984 / 29114 * 100 = 3,38$

A hiány: 3,38%

Megjegyzés: más elven megkapott helyes eredmény is elfogadható.

1 pont

1 pont

Összesen 4 pont

15. FELADAT

- a)**
a) Rhône	1 pont
b) Szajna	1 pont
c) La Manche	1 pont
d) Földközi-tenger	1 pont
	4 pont
- b)**
A. Pireneusok	1 pont
B. Alpok	1 pont
Eurázsiai-hegységrendszer	1 pont
	3 pont
- c)**
1. Marseille: B	1+1 pont
2. Lyon: D	1+1 pont
3. Strasbourg: A	1+1 pont
4. Párizs: C	1+1 pont
	8 pont
- d)** 1957 / az alapítás óta
	1 pont
	1 pont
- e)** Atom-/ nukleáris
	1 pont
	1 pont

Összesen 17 pont**16. FELADAT**

- a)**
1. Kairó
  2. Jeruzsálem
  3. Haifa
  4. Bagdad
  5. Teherán
  6. Rijád
  7. Mekka
- A. Nílus
B. Vörös-tenger
C. Tigris
D. Perzsa- (Arab) öböl

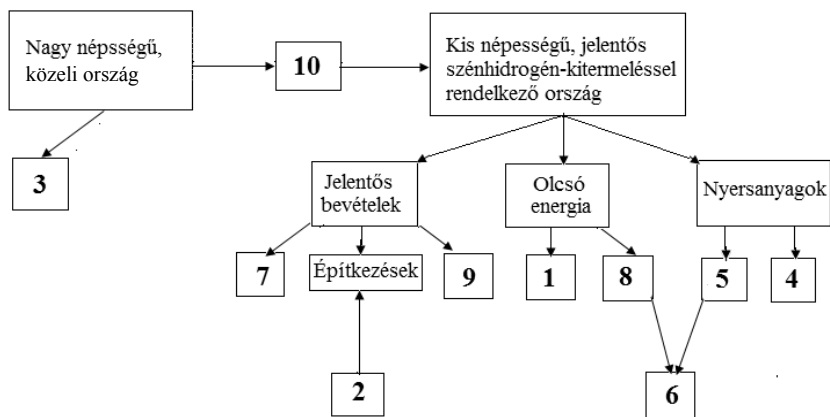
Minden helyes válasz 1 pont.

Megjegyzés: a térkép méretarányából adódóan a 2.-ban Tel Aviv – Jaffa is elfogadható.

11 pont

b)

10 pont

Minden jó helyre beírt szám 1 pont.
Megjegyzés: a 7 és a 9 felcserélhető.

Összesen 21 pont

17. FELADAT

a) Sopron, Balassagyarmat

1+1 pont

2 pont

b) Duna–Tisza köze, Nyírség

1+1 pont

2 pont

c) Zala, Mura

1+1 pont

2 pont

d) Siófok, Cegléd

1+1 pont

2 pont

e) Vác, Pécs

1+1 pont

2 pont

Megjegyzés: a lehetséges helyes válaszok számánál több pontlevonással jár, de 0-nál kevesebb pont nem adható.

Összesen 10 pont

18. FELADAT

1.

4. Baja

5. Hatvan

1. Nagykanizsa

6. Orosháza

3. Székesfehérvár

2. Veszprém

7. Záhony

Megjegyzés: csak a helyes sorrend esetén jár 1 pont.

1 pont

2.

2. Bükk
4. Kiskunság
3. Mátra
1. Velencei-hegység

Megjegyzés: csak a helyes sorrend esetén jár 1 pont.

1 pont

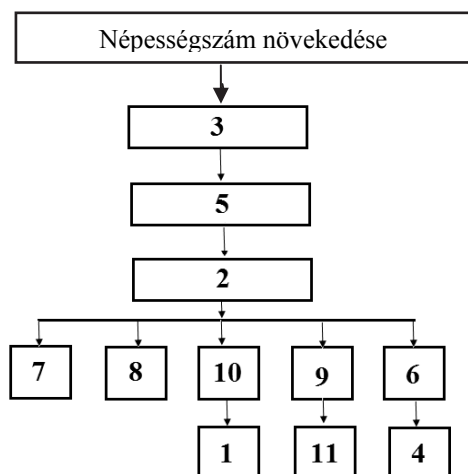
Összesen 2 pont
----

19. FELADAT

1. Paks
2. Mohács
3. Pápa
4. Dunaújváros
5. Esztergom
6. Ajka

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen 6 pont
----

20. FELADAT

Minden jó helyre beírt szám 1 pont.

Megjegyzés: a 7 és a 8, valamint a 10-1, 9-11 és a 6-4 páros sorrendje egymással felcserélhető.

Összesen 11 pont

A feladatlappal elérhető összes pontszám: 200 pont
